Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deveto vijeće)

20. rujna 2018.*

„Žalba – Tržišno natjecanje – Pritužba koju je odbila Europska komisija – Nedostatak interesa Europske unije”

U predmetu C-373/17 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 20. lipnja 2017.,

**Agria Polska sp. z o.o**., sa sjedištem u Sosnowiecu (Poljska),

**Agria Chemicals Poland sp. z o.o**., sa sjedištem u Sosnowiecu,

**Star Agro Analyse und Handels GmbH**, sa sjedištem u Allerheiligen bei Wildonu (Austrija),

**Agria Beteiligungsgesellschaft mbH**, sa sjedištem u Allerheiligen bei Wildonu,

koje zastupaju P. Graczyk, *adwokat*, i W. Rocławski, *radca prawny*,

žalitelji,

a druga stranka postupka je

**Europska komisija**, koju zastupaju J. Szczodrowski i A. Dawes, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: C. Vajda, predsjednik vijeća, K. Jürimäe (izvjestiteljica) i C. Lycourgos, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: poljski

**Presudu**

1 Agria Polska sp. z o.o., Agria Chemicals Poland sp. z o.o., Star Agro Analyse und Handels GmbH (u daljnjem tekstu: Star Agro) i Agria Beteiligungsgesellschaft mbH u svojoj žalbi traže ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 16. svibnja 2017., Agria Polska i dr./Komisija (T-480/15, EU:T:2017:339; u daljnjem tekstu: pobijana presuda), kojom je taj sud odbio njihovu tužbu za poništenje Odluke Komisije C(2015) 4284 *final* od 19. lipnja 2015. (predmet AT.39864 – BASF (ranije AGRIA i dr./BASF i dr.)), kojom je odbijena njihova pritužba zbog povrede članaka 101. i/ili 102. UFEU-a, koju je navodno počinilo trinaest društava proizvođača i distributera fitofarmaceutskih proizvoda uz pomoć ili posredstvom četiriju strukovnih organizacija i jednog odvjetničkog ureda (u daljnjem tekstu: sporna odluka).

## Pravni okvir

2 Sukladno odredbama članka 7. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101. i 102. UFEU-a] (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165. i ispravak SL 2016., L 173, str. 108.):

„1. Kada Komisija, postupajući po pritužbi ili po službenoj dužnosti, utvrdi da postoji povreda [članaka 101. ili 102. UFEU-a], može odlukom zahtijevati od poduzetnika i udruženja poduzetnika da takvu povredu otklone. U tu svrhu, Komisija im može odrediti mjere i uvjete – mjere praćenja poslovanja ili strukturne mjere koje su proporcionalne počinjenoj povredi propisa i koje su neophodne kako bi se povreda uspješno otklonila. Strukturne mjere mogu se odrediti samo u slučaju kada nema jednako djelotvornih mjera praćenja poslovanja ili u slučaju kada bi bilo koja druga jednako učinkovita mjera praćenja poslovanja značila veće opterećenje za predmetnog poduzetnika nego strukturna mjera. U slučaju postojanja opravdanog interesa, Komisija može utvrditi i povredu propisa koja se dogodila u prošlosti.

2. Pritužbu iz stavka 1. imaju pravo podnijeti sve fizičke ili pravne osobe koje mogu dokazati opravdani interes[,] te države članice.”

3 Članak 7. Uredbe Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. travnja 2004. o postupcima koje Komisija vodi na temelju članaka [101.] i [102. UFEU-a] (SL 2004., L 123, str. 18.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 298.), naslovljen „Odbacivanje pritužbi”, u stavcima 1. i 2. predviđa:

„1. Ako Komisija smatra da na temelju informacija koje posjeduje nema dovoljno osnove za postupak na temelju pritužbe, ona podnositelja pritužbe obavješćuje o svojim razlozima i određuje rok u kojem može pisanim putem iznijeti svoje stajalište. Komisija nije obvezna uzeti u obzir daljnje podneske primljene nakon proteka tog roka.

2. Ako podnositelj pritužbe iznese svoje stajalište u roku koji je odredila Komisija, a njegov podnesak ne daje povoda drugačijoj ocjeni pritužbe, Komisija odlukom odbacuje pritužbu.”

## Okolnosti spora i sporna odluka

4 Okolnosti spora i glavni elementi sporne odluke, kako proizlaze iz točaka 1. do 19. pobijane presude, mogu se za potrebe ovog predmeta sažeti kako slijedi.

5 Agria Polska podnijela je 1. srpnja 2010. pred Urządom Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Ured za zaštitu tržišnog natjecanja i potrošača, Poljska; u daljnjem tekstu: UOKiK) pritužbu (u daljnjem tekstu: nacionalna pritužba) tvrdeći da je trinaest društava proizvođača ili distributera fitofarmaceutskih

proizvoda, uz pomoć ili posredstvom četiriju strukovnih organizacija sa sjedištima u Belgiji, Njemačkoj i Poljskoj i jednog odvjetničkog ureda, kršilo Ustawu o ochronie konkurencji i konsumentów (Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja i potrošača) od 16. veljače 2007. (Dz. U. br. 50, stavka 331.).

6 Dopisom od 10. kolovoza 2010. predsjednik UOKiK-a obavijestio je društvo Agria Polska da prakse iz nacionalne pritužbe više ne mogu biti predmet istrage koju je pokrenuo taj ured, jer se odnose na godine 2005. i 2006. Naime, sukladno članku 93. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja i potrošača, postupak u području praksi ograničavanja tržišnog natjecanja ne može se pokrenuti nakon što istekne rok od jedne godine koji počinje teći od završetka godine u kojoj je predmetna povreda prestala.

7 30. kolovoza 2010. Agria Polska je pred UOKiK-om ponovila svoj zahtjev za pokretanje istražnog postupka, tvrdeći da se nacionalna pritužba odnosila i na kršenje pravila iz prava tržišnog natjecanja Europske unije.

8 U dopisu od 22. studenoga 2010. predsjednik UOKiK-a ostao je kod svojeg stava, navodeći da se jednogodišnji rok zastare koji predviđa poljsko pravo primjenjuje i onda kada se zatražena istraga odnosi na kršenje odredbi prava tržišnog natjecanja Unije.

9 Agria Polska, Agria Chemicals Poland, Star Agro, Agria Beteiligungsgesellschaft i Agro Nova Polska sp. z o.o. podnijeli su 30. studenoga 2010. pritužbu Europskoj komisiji na temelju članka 7. Uredbe br. 1/2003 (u daljnjem tekstu: pritužba). Ta se pritužba odnosila na iste subjekte kao i nacionalna pritužba. Agro Trade Handelsgesellschaft mbH i Cera Chem Sàrl, društva osnovana prema njemačkom odnosno luksemburškom pravu, pridružili su se pritužbi (u daljnjem tekstu, zajedno s društvima Agria Polska, Agria Chemicals Poland, Star Agro, Agria Beteiligungsgesellschaft i Agro Nova Polska: podnositelji pritužbe).

10 Pritužba se odnosila na povredu članka 101. UFEU-a. U njoj se spominjala i povreda članka 102. UFEU-a koju je počinilo društvo RWA Raiffeisen Ware Austria AG, jedan od subjekata iz nacionalne pritužbe.

11 Podnositelji pritužbe su subjektima navedenima u pritužbi stavljali na teret prakse koje su se uglavnom očitovale u obliku sporazuma i/ili usklađenih praksi. Te su se prakse sastojale u koordiniranom podnošenju nezakonitih prijava austrijskim i poljskim kaznenim i upravnim tijelima, dovodeći u sumnju zakonitost poslovanja podnositelja pritužbe u pogledu zahtjeva predviđenih propisima koji se primjenjuju na fitofarmaceutske proizvode i uvjeta za obavljanje paralelne trgovine tim proizvodima, uključujući s poreznog gledišta.

12 Na temelju pogrešnih, manjkavih ili čak lažnih prijava koje su spomenuti subjekti podnosili s ciljem njihove eliminacije s tržišta, ta su tijela protiv podnositeljâ pritužbe neosnovano provela brojne upravne nadzore.

13 Ti su postupci doveli do izricanja novčanih kazni podnositeljima prijave te određivanja mjera zabrane stavljanja u promet fitofarmaceutskih proizvoda, što je imalo za posljedicu velik i teško nadoknadiv gubitak udjela na tržištu.

14 Nadležni nacionalni sudovi u nekim su slučajevima poništili ili smanjili upravne i kaznene sankcije određene protiv podnositeljâ pritužbe, što dokazuje da su prijave koje su podnosili subjekti navedeni u pritužbi bile nezakonite i lažne, što podnositelji pritužbe kvalificiraju kao „zlonamjerne postupke” u smislu sudske prakse koja proizlazi iz presude od 17. srpnja 1998., ITT Promedia/Komisija (T-111/96, EU:T:1998:183).

15 Komisija je 27. ožujka 2012. dostavila pročišćenu verziju pritužbe bez povjerljivih podataka subjektima koji su u njoj bili navedeni, a ti su subjekti dostavili svoja očitovanja u razdoblju od travnja do lipnja 2012.

16 Ti su subjekti u svojim očitovanjima osporili prikaz činjenica izložen u pritužbi te su u osnovi tvrdili da su različiti postupci koje su neki od njih pokrenuli pred nacionalnim upravnim tijelima i sudovima bili opravdani, posebno zbog kršenja njihovih prava intelektualnog ili industrijskog vlasništva i radi sprječavanja štete za njihov ugled. Također su objasnili da njihovi postupci nisu bili koordinirani i da se okolnost da su ti postupci bili pokrenuti u bliskim vremenskim razmacima prije svega objašnjava činjenicom da su u istom vremenskom razdoblju bili izloženi nezakonitim aktivnostima paralelnih uvoznika. Kontakti koje su u tom kontekstu međusobno ostvarili pojedini poduzetnici proizvođači i/ili distributeri fitofarmaceutskih proizvoda ili pak potonji poduzetnici sa strukovnim organizacijama ili s nacionalnim upravnim tijelima, u potpunosti su opravdani, kao uostalom i njihovo sudjelovanje u inspekcijama. Stoga se tim legitimnim kontaktima ne može dokazati postojanje zabranjenog sporazuma u smislu članka 101. UFEU-a.

17 Dopisom od 8. prosinca 2014. Komisija je obavijestila podnositelje pritužbe da namjerava odbiti pritužbu prvenstveno zato što Unija nije imala dovoljan interes da nastavi svoje postupanje na temelju članaka 101. ili 102. UFEU-a.

18 U prilog svojoj privremenoj analizi Komisija je objasnila, kao prvo, da je vjerojatnost utvrđivanja postojanja povrede članka 101. i/ili 102. UFEU-a bila ograničena zbog nedostatnosti dokaza iznesenih u prilog pritužbi kao i zbog poteškoće da se u ovom slučaju utvrdi postojanje vladajućeg položaja društva RWA Raiffeisen Ware Austria ili zajedničkog vladajućeg položaja te slijedom toga da se dokaže zlouporaba takvog položaja. S tim u vezi Komisija smatra da sudska praksa koja proizlazi iz presuda od 17. srpnja 1998., ITT Promedia/Komisija (T-111/96, EU:T:1998:183), i od 1. srpnja 2010., AstraZeneca/Komisija (T-321/05, EU:T:2010:266), nije kvalificirana da se primjeni na slučajeve u kojima su poduzetnici obavijestili nacionalna tijela o navodno nezakonitim radnjama i postupanjima drugih poduzetnika ili su vršili pritisak radi provođenja upravnog ili kaznenog progona nad potonjima. Kao drugo, Komisija je smatrala da sredstva potrebna za traženu istragu vjerojatno ne bi bila proporcionalna s obzirom na ograničenu vjerojatnost utvrđivanja postojanja povrede. Kao treće, Komisija je smatrala da bi u toj fazi nacionalna tijela i sudovi mogli biti u boljem položaju za rješavanje problema istaknutih u pritužbi.

19 U očitovanjima podnesenim 8. siječnja 2015. pravni savjetnik društava Agro Trade Handelsgesellschaft i Cera Chem je Komisiju u bitnome obavijestio da su ta društva povukla svoju pritužbu. Također je pojasnio da se Agria Polska, Agria Chemicals Poland, Star Agro i Agria Beteiligungsgesellschaft protive najavljenoj obustavi postupka povodom pritužbe, posebno navodeći da takav pristup značajno smanjuje njihove mogućnosti za ishođenje naknade štete zbog povreda članaka 101. i 102. UFEU-a pred nacionalnim sudovima.

20 Komisija je u spornoj odluci odbila pritužbu, ponavljajući u osnovi elemente iz privremene analize koju je bila iznijela u dopisu od 8. prosinca 2014. te inzistirajući na činjenici da je na raspolaganju imala ograničena sredstva i da bi detaljna istraga, koju je potencijalno trebalo provesti u pogledu aktivnosti koje je u razdoblju od sedam godina obavljalo osamnaest subjekata smještenih u četirima državama članicama, u konkretnom slučaju bila previše složena te bi zahtijevala previše vremena, a vjerojatnost dokazivanja povrede konkretno se činila ograničenom, što je bio argument protiv pokretanja istrage.

## Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

21 Tužbom koju je tajništvo Općeg suda zaprimilo 19. kolovoza 2015. Agria Polska, Agria Chemicals Poland, Star Agro i Agria Beteiligungsgesellschaft pokrenuli su postupak u kojem traže poništenje sporne odluke.

22 U prilog svojoj tužbi iznijeli su dva tužbena razloga koji su se temeljili, prvi, na povredi prava na djelotvornu sudsku zaštitu priznatog člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) i, drugi, na povredi članaka 101. i 102 UFEU-a.

23 Opći je sud u pobijanoj presudi odbio svaki od tih tužbenih razloga te je slijedom toga tužbu odbio u cijelosti.

## Postupak pred Sudom i zahtjevi stranaka u žalbenom postupku

24 Aktom podnesenim tajništvu Suda 20. lipnja 2017. Agria Polska, Agria Chemicals Poland, Star Agro i Agria Beteiligungsgesellschaft pokrenuli su predmetni žalbeni postupak.

25 Aktom podnesenim tajništvu Suda 12. prosinca 2017. Star Agro je obavijestio Sud da povlači žalbu.

26 Aktom podnesenim tajništvu Suda 21. prosinca 2017. Komisija je obavijestila sud da nema nikakve primjedbe na to povlačenje.

27 Agria Polska, Agria Chemicals Poland i Agria Beteiligungsgesellschaft (u daljnjem tekstu: žalitelji) u svojoj žalbi od Suda traže da:

– ukine pobijanu presudu,

– donese konačnu odluku u predmetu i poništi spornu odluku, te

– Komisiji naloži snošenje troškova.

28 Komisija od Suda zahtijeva da:

– odbije žalbu i

– žaliteljima naloži snošenje troškova.

## O žalbi

### *Dopuštenost*

29 Komisija se u osnovi poziva na nedopuštenost svih pojedinih žalbenih razloga koje su žalitelji iznijeli. Naglašava da je imala znatnih problema u razumijevanju navoda žalitelja, ali da se pouzdaje u prosudbu Suda o dopuštenosti žalbe u cjelini.

30 Žalitelji odgovaraju da su njihova žalba u cjelini i svi pojedini žalbeni razlozi dopušteni.

31 Sukladno članku 256. stavku 1. drugom podstavku UFEU-a i članku 58. prvom stavku Statuta Suda Europske unije, žalba je ograničena na pitanja prava te se može podnijeti zbog nenadležnosti Općeg suda, zbog povrede postupka pred Općim sudom kojom se povređuju interesi podnositelja žalbe ili zbog povrede prava Unije od strane Općeg suda.

32 Opći je sud dakle jedini nadležan za utvrđivanje činjenica, osim u slučaju kad sadržajna netočnost njegovih utvrđenja proizlazi iz isprava priloženih u spisu, i za ocjenjivanje prihvaćenih dokaza. Dakle, utvrđivanje tih činjenica i ocjenjivanje tih dokaza ne predstavlja, osim u slučaju njihova iskrivljavanja, pravno pitanje koje je kao takvo podložno nadzoru Suda (rješenje od 25. ožujka 2009., Scippacercola i Terezakis/Komisija, C-159/08 P, neobjavljeno, EU:C:2009:188, t. 33. i navedena sudska praksa).

33 Nadalje, sukladno članku 169. stavku 2. Poslovnika Suda, izneseni žalbeni razlozi i pravni argumenti moraju precizno navoditi dijelove obrazloženja odluke Općeg suda koji se pobijaju. Tako se prema ustaljenoj sudskoj praksi u žalbi moraju jasno navesti osporavani dijelovi presude čije se ukidanje traži

te pravni argumenti koji posebno podupiru taj zahtjev, inače će žalba ili dotični žalbeni razlog biti nedopušten (presude od 23. travnja 2009., AEPI/Komisija, C-425/07 P, EU:C:2009:253, t. 25., od 19. rujna 2013., EFIM/Komisija, C-56/12 P, neobjavljena, EU:C:2013:575, t. 21., i od 6. lipnja 2018., Apcoa Parking Holdings/EUIPO, C-32/17 P, neobjavljena, EU:C:2018:396, t. 38.).

34 Treba reći da u konkretnom slučaju žalba doista nije sastavljena onoliko jasno koliko bi bilo poželjno te da sadržava navode formulirane na općenit način i bez konkretnog obrazloženja, kao i osporavanja činjeničnih prosudbi.

35 Međutim, unatoč tim nedostacima, u žalbi se u okviru nekoliko argumenata navode osporavani dijelovi pobijane presude i iznosi se pravna argumentacija u njihovu potporu.

36 S obzirom na to da Komisija tvrdi da žalitelji samo ponavljaju argumente koje su iznijeli pred Općim sudom, treba napomenuti da su oni, podložno zaključcima iz prethodne točke, u bitnome osporavali tumačenje ili primjenu prava Unije za koje se odlučio Opći sud. U tim okolnostima, pravna pitanja ocijenjena u prvostupanjskom postupku mogu ponovno biti razmotrena u okviru ovog žalbenog postupka. Naime, ako žalitelj ne bi mogao na taj način temeljiti svoju žalbu na razlozima i argumentima već korištenima pred Općim sudom, žalbeni bi postupak bio lišen dijela svojeg smisla (vidjeti u tom smislu rješenje od 25. ožujka 2009., Scippacercola i Terezakis/Komisija, C-159/08 P, neobjavljeno, EU:C:2009:188, t. 36. i navedenu sudsku praksu, te presudu od 23. travnja 2009., AEPI/Komisija, C-425/07 P, EU:C:2009:253, t. 24.).

37 Žalba se prema tome ne može smatrati u cijelosti nedopuštenom. Dopuštenost žalbenih razloga i argumenata žalitelja stoga će se razmotriti u okviru ispitivanja svakog od njih.

### *Meritum*

38 U prilog svojoj žalbi žalitelji iznose tri razloga. Prvi žalbeni razlog temelji se na tvrdnji da je Opći sud povrijedio članke 101. i/ili 102. UFEU-a u vezi s člankom 7. stavcima 1. i 2. Uredbe br. 1/2003 i člankom 7. stavkom 2. Uredbe br. 773/2004. Drugi žalbeni razlog temelji se na tvrdnji da je Opći sud povrijedio korisni učinak članaka 101. i/ili 102. UFEU-a u vezi s člankom 17. stavkom 1. UEU-a i člankom 105. UFEU-a. Treći žalbeni razlog temelji se na tvrdnji da je Opći sud povrijedio načelo djelotvorne sudske zaštite, pravo na djelotvorno pravno sredstvo pred sudom i načelo dobre uprave.

#### *Prvi žalbeni razlog*

##### *– Argumentacija stranaka*

39 Prvim žalbenim razlogom žalitelji osporavaju zaključak Općeg suda da Komisija nije počinila očitu pogrešku u ocjeni činjenica koja bi utjecala na odluku o pokretanju istrage.

40 Kao prvo, osporavaju točke 46. i 47. pobijane presude.

41 Tvrde da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava kada je u točki 46. te presude na temelju pojašnjenja koja su iznijela pojedina društva iz pritužbe donio zaključak o podudarnosti njihovih postupanja prema žaliteljima. Smatraju naime da je očito da su ta društva, kako bi zaštitila svoj interes da pritužba bude odbijena, iznijela pojašnjenja koja mogu pobiti navodnu povredu članaka 101. i 102. UFEU-a. Smatraju da je Opći sud ta pojašnjenja morao ispitati u kontekstu dokaza koje su podnijeli žalitelji.

42 Tvrde da razmatranja iz točke 47. pobijane presude vezano uz cilj mjera koje su poduzela društva navedena u pritužbi, a koji je potencijalno u suprotnosti s tržišnim natjecanjem, uopće ne odgovaraju činjenicama koje su žalitelji iznijeli. Ne može se tvrditi ni da te mjere, kako se navodi u točki 44. te presude, proizlaze iz prava tih društava da se inteligentno prilagode stvarnom ili očekivanom ponašanju svojih konkurenata. U tom smislu tvrde da je Opći sud propustio dati potrebnu važnost činjenici da veliki dio prigovora koje su navedena društva istakla nije bio opravdan i da su odluke koje su donesene na temelju kontrola pokrenutih na njihov zahtjev bile poništene. Žalitelji osim toga tvrde da su u svojoj prvostupanjskoj tužbi dokazali očiti protutržišni cilj praksi koje su bile predmet pritužbe.

43 Na drugom mjestu žalitelji osporavaju tumačenje i primjenu koje je Opći sud prihvatio u točkama 67. do 73. pobijane presude u pogledu sudske prakse iz presuda od 17. srpnja 1998., ITT Promedia/Komisija (T-111/96, EU:T:1998:183), i od 1. srpnja 2010., AstraZeneca/Komisija (T-321/05, EU:T:2010:266). Tvrde da je ta sudska praksa – koja se odnosi na članak 102. UFEU-a – relevantna i u kontekstu članka 101. UFEU-a.

44 S jedne strane, žalitelji tvrde da su u ovom slučaju ispunjeni uvjeti iz presude od 17. srpnja 1998., ITT Promedia/Komisija (T-111/96, EU:T:1998:183). Naime, predmetne prijave, koje su sadržavale pogrešne ili prijevarne podatke, nisu se mogle smatrati mjerom poduzetom u dobroj vjeri. Smatraju da je Opći sud nedovoljno vodio računa o okolnostima konkretnog slučaja, s obzirom na to da su te prijave među ostalim bile upućene nenadležnim tijelima.

45 S druge strane, žalitelji tvrde da pravna ocjena radnji koje se stavljaju na teret društvima iz pritužbe ne smije ovisiti o margini prosudbe kojom nacionalna tijela raspolažu zbog naravi i ustrajnosti radnji tih društava. U tom kontekstu osporavaju točke 49., 50., 70. i 71. pobijane presude, prozivaju Opći sud da nije dovoljno vodio računa o činjeničnom kontekstu predmeta i tvrde da su odnosna poljska tijela te austrijska policija i državno odvjetništvo po podnošenju tih prijava bili dužni provesti istragu odnosno pokrenuti postupke.

46 Na trećem mjestu, žalitelji inzistiraju na prekograničnoj dimenziji povreda koje se stavljaju na teret, a koja može biti razlog da Komisija pokrene istragu, suprotno onomu što je Opći sud zaključio u točkama 63. i 64. pobijane presude. Tvrde naime da se te povrede odnose na područje od najmanje četiri, a ne samo dvije države članice, kako je pogrešno zaključio Opći sud.

47 Osim toga tvrde da, suprotno onomu što proizlazi iz točke 62. pobijane presude, činjenica da se postupak pred nacionalnim tijelom za zaštitu tržišnog natjecanja pokreće pritužbom, prema sudskoj se praksi Općeg suda ne može smatrati argumentom za isključivu nadležnost tog tijela. Smatraju da se iz ustroja Uredbe br. 1/2003 ne može zaključiti da bi eventualna nadležnost tog nacionalnog tijela mogla biti prepreka Komisijinu pokretanju postupka, posebno onda kada nacionalni postupak nije pokrenut zbog proceduralnih razloga. Tvrde da su, u konkretnom slučaju, značaj povreda koje se stavljaju na teret, njihovi razmjeri i dugo trajanje, kako su ih žalitelji istaknuli u pritužbi upućenoj Komisiji, morali imati utjecaj na ocjenu interesa Unije, kao što proizlazi iz presude od 23. travnja 2009., AEPI/Komisija (C-425/07 P, EU:C:2009:253, t. 53.).

48 Na četvrtom mjestu, žalitelji smatraju da točke 56. i 57. pobijane presude sadržavaju pogrešku koja se tiče prava jer je Opći sud pogrešno zaključio da ni opseg zatražene istrage ni razmjeri radnji koje pokrivaju nekoliko država članica ne opravdavaju to da Komisija pokrene istragu. Žalitelji smatraju da znatna sredstva potrebna za takvu istragu naprotiv pokazuju da je Komisija tijelo koje je u najboljem položaju za provođenje progona protiv počinitelja predmetnih povreda. To tim više vrijedi s obzirom na nedostatnosti tzv. *private enforcementa*.

49 U prilogu replici žalitelji su dostavili dvije isprave koje su sadržavale popis subjekata obuhvaćenih pritužbom te opis djelatnosti koje su ti subjekti obavljali u više država članica.

50 Komisija traži da se prvi žalbeni razlog odbije jer je u osnovi nedopušten, a dijelom i bespredmetan. Usto smatra da su isprave koje su dostavljene u prilogu replici nedopuštene.

*– Ocjena Suda*

51 Prvim žalbenim razlogom žalitelji u bitnome osporavaju ocjene Općeg suda o utemeljenosti Komisijine ocjene glede interesa Unije za provođenje ispitivanja predmeta.

52 Uvodno treba reći da su argumenti kojima žalitelji osporavaju činjenične ocjene Općeg suda nedopušteni na temelju sudske prakse citirane u točki 32. ove presude, s obzirom na to da se žalitelji nisu pozvali na iskrivljavanje činjenica i dokaza koje je Opći sud ispitao. To je slučaj s argumentima kojima se želi osporiti ocjena iznesena u točki 47. pobijane presude glede cilja mjera koje su poduzeli subjekti iz pritužbe. Također su nedopušteni argumenti o opsegu margine prosudbe nacionalnih tijela i sudova, njihovoj navodnoj nenadležnosti i činjenici da provedeni nadzori u početku nisu pokazali nikakve nepravilnosti. Konačno, nedopušteni su argumenti koji dovode u pitanje ocjenu iznesenu u točkama 59. i 64. pobijane presude glede zemljopisnog opsega navodne povrede. U tim okolnostima, nema ni potrebe odlučivati o dopuštenosti isprava koje su žalitelji dostavili u prilogu replici kako bi ilustrirali opseg – prije svega teritorijalni – radnji koje se stavljaju na teret subjektima iz pritužbe.

53 U prvom redu, primarno, kada je riječ o vjerojatnosti za utvrđenje povrede članaka 101. i 102. UFEU-a, treba napomenuti, što uostalom primjećuju i žalitelji, da je Opći sud u točki 45. pobijane presude naveo da je bilo moguće u samim elementima navedenim u pritužbi vidjeti indicije o potencijalnoj usklađenosti među subjektima iz te pritužbe. Međutim, u točkama 46. i 47. te presude Opći je sud, s jedne strane, utvrdio da Komisija nije počinila očitu pogrešku u ocjeni kada je zaključila da su pojašnjenja koja su dali neki od tih subjekata mogla objasniti poklapanje podnošenja prijava pred nacionalnim tijelima te je, s druge strane, primijetio da za te subjekte može biti legitimno obavijestiti nadležna nacionalna tijela o eventualnim kršenjima važećih odredbi o tržišnom natjecanju koja su počinili njihovi konkurenti.

54 Slijedi da je Opći sud uredno uzeo u obzir ne samo pojašnjenja koja su dali subjekti navedeni u pritužbi, već i dokaze koje su iznijeli žalitelji.

55 U tom kontekstu, argument žalitelja kojim se osporava točka 44. pobijane presude temelji se na pogrešnom tumačenju te točke. Opći je sud naime samo citirao sudsku praksu Suda, ali je nije primijenio na okolnosti konkretnog slučaja. U svakom slučaju, budući da žalitelji prigovaraju da Opći sud nije uzeo u obzir činjenicu da su nacionalni sudovi poništili odluke donesene nakon što su subjekti iz pritužbe podnijeli prijave, dovoljno je reći da je u točki 51. pobijane presude Opći sud uzeo u obzir tu činjenicu.

56 Kao drugo, kada je riječ o navodnim pogreškama u točkama 67. do 73. pobijane presude u pogledu primjene sudske prakse iz presuda od 17. srpnja 1998., ITT Promedia/Komisija (T-111/96, EU:T:1998:183), i od 1. srpnja 2010., AstraZeneca/Komisija (T-321/05, EU:T:2010:266), važno je napomenuti da je u točkama 69. do 71. pobijane presude Opći sud naveo da su te dvije presude uključivale radnje različite od onih koje se u ovom predmetu stavljaju na teret subjektima iz pritužbe. Prema mišljenju Općeg suda, u predmetima koji su doveli do tih presuda upravna i pravosudna tijela pred kojima su poduzetnici s vladajućim položajem pokrenuli postupak nisu imala marginu prosudbe u pogledu svrsishodnosti prihvaćanja ili neprihvaćanja zahtjeva tih poduzetnika. S druge strane, kao što je vidljivo iz točaka 49. i 50. pobijane presude na koje se upućuje u točki 71. ove presude, u okolnostima ovoga predmeta tijela pred kojima je pokrenut postupak imala su takvu marginu.

57 Dakle, Opći se sud nije očitovao o ispunjavanju uvjeta za primjenu sudske prakse iz presuda navedenih u prethodnoj točki, koji se, prema mišljenju žaliteljâ, tiču činjenica da, s jedne strane, postupak, kao ovaj konkretni u slučaju predmetnih prijava, nije bio pokrenut u dobroj vjeri već s ciljem

uznemiravanja protustranke iz pritužbe i, s druge strane, da je postupak bio zamišljen u okviru plana čiji je cilj uklanjanje konkurencije. Prema tome, argument žalitelja da su ti uvjeti zadovoljeni u ovome je slučaju bespredmetan.

58 Nadalje, čak i pod pretpostavkom da je namjera žalitelja bila prigovoriti Općem sudu da je počinio pogrešku koja se tiče prava jer je primjenjivost te sudske prakse uvjetovao nepostojanjem margine prosudbe tijela i sudova pred kojima se vodi postupak, njihova argumentacija nije dovoljno obrazložena u kontekstu sudske prakse na koju se podsjeća u točki 33. ove presude, pa je stoga nedopuštena.

59 Kao treće, što se tiče argumenata o nadležnosti Komisije s obzirom na opseg navodne povrede i pokretanje postupka pred nadležnim nacionalnim tijelom, treba reći, s jedne strane, da se argument žalitelja kojim se osporava točka 62. pobijane presude temelji na pogrešnom tumačenju te točke. Naime, ni iz te točke ni iz presude u cjelini ne proizlazi da je Opći sud smatrao da podnošenje pritužbe nacionalnom tijelu za zaštitu tržišnog natjecanja i nadležnost tog tijela mogu isključiti Komisijino pokretanje istrage.

60 S druge strane, kao što pred Sudom tvrde žalitelji, istina je da je Sud već smatrao da u slučaju kad Komisija prosuđuje interes Unije za pokretanje istrage, ona u svakom pojedinom slučaju mora ocijeniti težinu tih kršenja tržišnog natjecanja i ustrajnost njihovih posljedica, te da ta obveza posebno podrazumijeva da treba u obzir uzeti trajanje i značaj prijavljenih povreda, kao i njihov utjecaj na stanje tržišnog natjecanja u Uniji (presuda od 23. travnja 2009., AEPI/Komisija, C-425/07 P, EU:C:2009:253, t. 53. i navedena sudska praksa).

61 Međutim, budući da ocjena interesa koji pritužba ima za Uniju ovisi o okolnostima svakog pojedinog slučaja, ne može se ni ograničiti broj kriterija ocjenjivanja na koje se Komisija može pozvati niti, obratno, nametnuti isključiva primjena određenih kriterija (presude od 4. ožujka 1999., Ufex i dr./Komisija, C-119/97 P, EU:C:1999:116, t. 79. te od 17. svibnja 2001., IECC/Komisija, C-449/98 P, EU:C:2001:275, t. 46.). Imajući u vidu činjenicu da se u području kao što je pravo tržišnog natjecanja činjenični i pravni kontekst može od slučaja do slučaja značajno razlikovati, moguće je primijeniti kriterije koji do tada nisu bili predviđeni (presuda od 4. ožujka 1999., Ufex i dr./Komisija, C-119/97 P, EU:C:1999:116, t. 80.) ili dati prednost samo jednom kriteriju za ocjenjivanje interesa Unije (presuda od 17. svibnja 2001., IECC/Komisija, C-449/98 P, EU:C:2001:275, t. 47.).

62 Sudska praksa koju citiraju žalitelji i na koju se podsjeća u točki 60. ove presude – koju treba tumačiti imajući u vidu poseban kontekst u kojem se navodi – ne može dovesti u pitanje pravila spomenuta u prethodnoj točki (vidjeti u tom smislu presudu od 19. rujna 2013., EFIM/Komisija, C-56/12 P, neobjavljenu, EU:C:2013:575, t. 86.).

63 Iako žalitelji tvrde da pritužbu Komisiji nisu podnijeli bezrazložno i da su sporne povrede obuhvaćale razdoblje od sedam godina te imale prekograničnu dimenziju, oni nisu uspjeli objasniti u čemu je Opći sud, imajući u vidu odgovarajuće kontekste predmeta koji su doveli do te sudske prakse te kontekst ovog predmeta, počinio pogrešku koja se tiče prava kada je odbio njihov argument o interesu Unije u svjetlu te sudske prakse. Iz toga slijedi da argumente koje žalitelji izvlače iz te sudske prakse treba odbiti kao neosnovane.

64 Kao četvrto, argumente žalitelja koji se temelje na tvrdnji da je Opći sud u točkama 56. i 57. pobijane presude pogrešno zaključio da opseg istrage i razmjeri predmetnih radnji ne opravdavaju pokretanje postupka, treba odbiti kao neosnovane jer su u sukobu sa sudskom praksom navedenom u točki 61. ove presude.

65 Naime, navedeni se argumenti u bitnome svode na tvrdnju da je Komisija, s obzirom na to da zatražena istraga obuhvaća područje više država članica i da iziskuje značajna sredstva, dužna pokrenuti istragu bez obzira na sve okolnosti konkretnog slučaja, prije svega nisku vjerojatnost za

utvrđivanje povrede pravila prava Unije o zaštiti tržišnog natjecanja. Ti argumenti dakle idu u smjeru pretvaranja teritorijalnog opsega i troškova istrage u odlučujuće kriterije za utvrđivanje postojanja interesa Unije za pokretanje istrage, što je u suprotnosti s tom sudskom praksom.

66 Prvi žalbeni razlog stoga valja dijelom odbaciti kao nedopušten i bespredmetan, a dijelom odbiti kao neosnovan.

*Drugi žalbeni razlog*

– *Argumentacija stranaka*

67 Drugim žalbenim razlogom žalitelji osporavaju zaključak iz točke 83. pobijane presude prema kojem Komisija nije povrijedila koristan učinak članaka 101. i 102. UFEU-a.

68 U prvom redu tvrde da Opći sud nije pridao potrebnu važnost ulozi koju ima Komisija, zato što je ona na temelju članka 17. stavka 1. UEU-a i članka 105. UFEU-a dužna paziti na primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a i osigurati njihov koristan učinak. Smatraju da, iako Komisija pri rješavanju pritužbi ima diskrecijsku ovlast, ta ovlast nije neograničena. Konkretno, ta institucija članke 101. i 102. UFEU-a ne smije lišiti njihova korisnog učinka odbijanjem pokretanja istrage iako su joj žalitelji iznijeli činjenice i dokaze koji u najmanju ruku dokazuju vjerojatnost povrede prava Unije u pogledu područja više država članica, te su je obavijestili da je UOKiK odbio pokrenuti postupak zbog proteka roka zastare, pri čemu oni nisu imali nikakvu mogućnost pobijanja te odluke o odbijanju.

69 U tom kontekstu tvrde da je navod iz točke 78. pobijane presude prema kojem Komisija nije bila obvezna provjeriti ima li nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja pred kojem je podnesena slična pritužba, institucionalna, financijska i tehnička sredstva za obavljanje zadatka koji joj povjerava Uredba br. 1/2003, u suprotnosti s presudom od 15. prosinca 2010., CEAHR/Komisija (T-427/08, EU:T:2010:517, t. 173.).

70 U konkretnom slučaju, prema mišljenju žalitelja, Opći sud nije smio potvrditi odbijanje pritužbe jer se predmetna povreda odnosila na područje više država članica i jer žalitelji nisu imali djelotvornu zaštitu pred nacionalnim tijelom za zaštitu tržišnog natjecanja. Smatraju da to vrijedi tim više što, kao što je i Komisija priznala na raspravi pred Općim sudom, nemogućnost podnošenja pravnog sredstva protiv odluke UOKiK-a o odbijanju pokretanja postupka može ugroziti članke 101. i 102. UFEU-a, što je Opći sud propustio uzeti u obzir.

71 Kao drugo, žalitelji prozivaju Opći sud zbog pogrešaka u točki 79. i sljedećima pobijane presude, vezano uz njihovu stvarnu nemogućnost da ostvare djelotvornu zaštitu pred nacionalnim tijelom za zaštitu tržišnog natjecanja i nacionalnim sudovima.

72 S jedne strane, smatraju da tvrdnja iz točke 79. te presude kako nisu uspjeli dokazati da UOKiK nije namjeravao provesti učinkoviti progon i sankcioniranje povreda članaka 101. i 102. UFEU-a, nije shvatljiva imajući u vidu dokaze koje su oni iznijeli pred Općim sudom. Tvrde da je nesporno da UOKiK njihovu pritužbu nije meritorno ispitao zbog zastare.

73 S druge strane, tvrde da je u točki 80. i sljedećima te presude Opći sud zaključak temeljio na teoretskoj mogućnosti pokretanja postupka za naknadu štete uzrokovane praksama koje su protivne člancima 101. i 102. UFEU-a pred nacionalnim sudovima. Smatraju stoga da on nije uredno analizirao stvarne mogućnosti žalitelja za vođenje takvog postupka. Tvrde, međutim, da u praksi takav postupak nije moguć zbog procesnih i institucionalnih razloga, s obzirom na to da su mehanizmi kojima se Direktiva 2014/104/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete prema nacionalnom pravu za kršenje odredaba prava

tržišnog natjecanja država članica i Europske unije (SL 2014., L 349, str. 1.) prenosi u unutarnje pravo, tek u stadiju stvaranja. Navode da su i Komisija i Opći sud dugo bili svjesni neučinkovitosti tzv. *private enforcementa*.

74 Žalitelji smatraju da Opći sud u tim okolnostima nije smio potvrditi odluku Komisije o odbijanju pokretanja istrage unatoč očitom postojanju uvjeta koji potvrđuju potrebu primjene prava Unije o zaštiti tržišnog natjecanja.

75 Komisija odgovara da je drugi žalbeni razlog istovremeno nedopušten i dijelom bespredmetan, dijelom neosnovan.

– *Ocjena Suda*

76 U točki 83. pobijane presude Opći je sud u bitnome smatrao da čak i u kontekstu u kojem je nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje, u konkretnom slučaju UOKiK, odbilo nacionalnu pritužbu iz razloga povezanog s nacionalnim pravilom o zastari, te čak i ako bi eventualna Komisijina istraga potencijalno mogla, u okviru tužbi podnesenih pred nacionalnim sudovima, ublažiti teret dokazivanja tužitelja, odbijanje Komisije da pokrene istragu nema za posljedicu lišavanje članaka 101. i 102. UFEU-a svakog korisnog učinka.

77 Drugim žalbenim razlogom žalitelji u bitnome tvrde da je taj nalaz Općeg suda u suprotnosti s korisnim učinkom navedenih članaka. Iz njihovih podnesaka s tim u vezi razvidno je da žalitelji u bitnome smatraju kako je njezina zadaća u pogledu osiguravanja poštovanja tih članaka Komisiju trebala navesti na pokretanje istrage iz triju razloga.

78 Prvo, žalitelji temelje argument na činjenici da su iznijeli dokaze za dokazivanje vjerojatnosti povrede članaka 101. i 102. UFEU-a za područja više država članica.

79 Ta tvrdnja međutim počiva na činjeničnoj premisi koju je Opći sud osporio, pa je stoga valja odbiti. Opći je sud naime, s jedne strane, u točkama 53. i 54. pobijane presude zaključio da Komisija nije počinila očitu pogrešku u ocjeni kada je zaključila da je vjerojatnost za utvrđivanje povrede bila mala s obzirom na dokaze koji su joj izneseni. S druge strane, u točkama 63. i 64. te presude zaključio je da je ta povreda u osnovi obuhvaćala područje dviju država članica.

80 U svakom slučaju, čak ako se i pretpostavi, kao što to navode žalitelji, da predmetne povrede obuhvaćaju područje više država članica, treba reći da je njihov argument u sukobu s ustaljenom sudskom praksom na koju se podsjeća u točki 61. ove presude. Naime, taj argument navodi na zaključak da je Komisija dužna, pod prijetnjom kršenja korisnog učinka članaka 101. i 102. UFEU-a, pokrenuti istragu samo zbog toga što su navodne povrede uključivale više država članica.

81 Drugo, žalitelji tvrde da nisu mogli ostvariti djelotvornu zaštitu na nacionalnoj razini s obzirom na to da je UOKiK odbio pokrenuti postupak zbog proteka roka zastare odlukom protiv koje nije postojala mogućnost podnošenja pravnog lijeka, te da je Komisija trebala prethodno provjeriti jesu li nacionalna tijela mogla na zadovoljavajući način zaštititi njihova prava.

82 U tom smislu iz točaka 77. i 79. pobijane presude proizlazi da je UOKiK, što su u svojim podnescima pred Sudom potvrdili i žalitelji, odluku o odbijanju ispitivanja nacionalne pritužbe temeljio na proteku roka zastare, za koji žalitelji pred Općim sudom nisu dokazali da je u suprotnosti s pravom Unije, te da oni u nacionalnoj pritužbi UOKiK-u nisu podastrijeli na ocjenu činjenice koje se odnose na razdoblje nakon 2008. godine. Dakle, žalitelji nisu dokazali na koji način bi im bilo nemoguće ostvariti pridržavanje članaka 101. i 102. UFEU-a pred nacionalnim tijelima. Naprotiv, nemogućnost na koju se pozivaju glede ostvarivanja pridržavanja članaka 101. i 102. UFEU-a pred UOKiK-om posljedica je njihove vlastite nepažnje.

83 Nadalje, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi Suda na koju je Opći sud pravilno podsjetio u točkama 80. do 82. i 84. pobijane presude, žalitelji imaju mogućnost pred nacionalnim sudovima pokrenuti postupke za naknadu štete koju su navodno pretrpjeli zbog radnji koje su predmet pritužbe u cilju ostvarivanja pridržavanja članaka 101. i 102. UFEU-a, te se pred nacionalnim sudom pozivati na prava koja imaju na temelju tih odredbi, posebno ako Komisija odluči da ne prihvati njihovu pritužbu.

84 U tim okolnostima – čak i pod pretpostavkom da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava i prekršio svoju sudsku praksu kada je u točki 78. pobijane presude zaključio da zahtjev učinkovitosti ne može Komisiji nametati obvezu da, kada utvrdi nepostojanje interesa Unije za pokretanje istrage, provjeri raspolaže li nacionalno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja institucionalnim, financijskim i tehničkim sredstvima za ispunjavanje zadaće koja mu je povjerena Uredbom br. 1/2003 – takva bi pogreška u svakom slučaju bila bez učinka. Stoga nema potrebe meritorno ispitivati argument vezan uz navedenu točku 78.

85 Bespredmetan je i argument da je Opći sud u točki 79. pobijane presude pogrešno smatrao da UOKiK nije namjeravao provesti učinkoviti progon i sankcioniranje povreda članaka 101. i 102. UFEU-a, s obzirom na to da se tim argumentom samo kritizira suvišan razlog iz te presude.

86 Treće, žalitelji smatraju da mogućnost pokretanja postupka za naknadu štete pred nacionalnim sudovima nije stvarna te da je Opći sud trebao analizirati njihove stvarne mogućnosti da pokrenu postupak pred tim sudovima.

87 Međutim, kao što je predviđeno člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a, države članice moraju odrediti pravne lijekove potrebne da bi se osobama osiguralo poštovanje njihova prava na djelotvornu pravnu zaštitu u područjima obuhvaćenima pravom Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 34.), te nije na Komisiji da pokretanjem istrage – koja iziskuje značajna sredstva a uključuje malu vjerojatnost za utvrđivanje povrede članaka 101. i 102. UFEU-a – ispravlja eventualne nedostatke sudske zaštite na nacionalnoj razini.

88 Stoga valja odbiti kao neosnovane argumente koje žalitelji temelje na navodnim nedostacima sudske zaštite pred nacionalnim sudovima.

89 Slijedom navedenog, drugi žalbeni razlog valja dijelom odbaciti kao bespredmetan, a dijelom odbiti kao neosnovan.

*Treći žalbeni razlog*

– *Argumentacija stranaka*

90 Trećim žalbenim razlogom žalitelji tvrde da je odbijanjem njihove tužbe i potvrđivanjem sporne odluke usvojene bez cjelovitog ispitivanja merituma predmeta, Opći sud povrijedio načelo djelotvorne sudske zaštite, pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom i načelo dobre uprave.

91 U tom kontekstu prije svega ponavljaju svoj stav iznesen u sklopu drugog žalbenog razloga, vezano uz nepostojanje djelotvorne sudske zaštite na nacionalnoj razini. S jedne strane, navode da protiv odluke UOKiK-a o odbijanju pokretanja postupka zbog zastare, sukladno sudskoj praksi Naczelny Sąd Administracyjny (Visoki upravni sud, Poljska) ne postoji mogućnost podnošenja pravnih lijekova. Na raspravi pred Općim sudom Komisija je priznala da nije isključeno da ta sudska praksa može kršiti članke 101. i 102. UFEU-a. S druge strane, tvrde da postupci tzv. *private enforcementa* nisu učinkoviti. Prema tome smatraju da točka 99. pobijane presude sadržava povredu načela djelotvorne sudske zaštite.

92 Nadalje, žalitelji smatraju da je Općі sud neosnovano propustio ispitati bit njihova tužbenog razloga za poništenje koji se temeljio na oduzimanju prava na djelotvoran pravni lijek. Tako je u točki 93. pobijane presude Općі sud tvrdio da žalitelji imaju na raspolaganju pravni lijek protiv odluke o odbijanju pritužbe. Međutim, tvrde da se njihov tužbeni razlog pred Općim sudom temeljio na činjenici da im je zbog nepostojanja odluke o meritumu, koju Komisija donosi na temelju članka 7. Uredbe br. 1/2003, oduzeta mogućnost da tu odluku Komisije podvrgnu sudskom nadzoru glede postojanja ili nepostojanja povrede članaka 101. i/ili 102. UFEU-a u konkretnom slučaju. Tvrde da se Općі sud zadovoljio ispitivanjem osnovanosti sporne odluke s gledišta ispunjavanja zahtjeva preciznosti i detaljnosti, što je vidljivo iz točke 38. pobijane presude. No takvo ispitivanje ne jamči njihovo pravo na djelotvornu sudsku zaštitu u smislu članka 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950., i članka 47. Povelje.

93 Na kraju, žalitelji navode da Općі sud nije vodio računa o obvezi Komisije da predmet riješi u razumnom roku u skladu s člankom 41. Povelje.

94 Komisija odgovara da je treći žalbeni razlog istovremeno nedopušten i neosnovan.

*– Ocjena Suda*

95 U prvom redu, argumente žalitelja o navodnoj nedostatnosti zaštite pred nacionalnim sudovima treba odbiti iz razloga navedenih u točki 87. ove presude.

96 Drugo, treba napomenuti da je Općі sud, suprotno navodima žalitelja, u točkama 93. do 95. pobijane presude uredno odgovorio na njihove argumente o tome da nepostojanje meritorne odluke Komisije o postojanju ili nepostojanju povrede članaka 101. i 102. UFEU-a može ugroziti njihovo pravo na djelotvornu sudsku zaštitu.

97 Općі je sud uostalom te argumente odbio, a da pritom nije počinio pogrešku koja se tiče prava. Naime, kao što je to Općі sud točno naveo u točki 94. pobijane presude, članak 7. Uredbe br. 1/2003 podnositelju pritužbe ne daje pravo da zahtijeva donošenje konačne odluke o postojanju ili nepostojanju navodne povrede (vidjeti u tom smislu presudu od 4. ožujka 1999., Ufex i dr./Komisija, C-119/97 P, EU:C:1999:116, t. 87. te rješenje od 31. ožujka 2011., EMC Development/Komisija, C-367/10 P, neobjavljeno, EU:C:2011:203, t. 73.).

98 Općі sud dakle nije počinio pogrešku koja se tiče prava kada nije meritorno odlučio o postojanju povrede navedene u pritužbi.

99 Kao treće, kada je riječ o argumentu koji žalitelji izvlače iz trajanja postupka pred Komisijom, treba podsjetiti da, s obzirom na to da je u žalbenom postupku nadzor Suda ograničen na ocjenu pravnih utvrđenja u vezi s razlozima i argumentima raspravljenima u prvostupanjskom postupku, stranka ne može pred Sudom prvi put iznijeti argument na koji se nije pozvala pred Općim sudom (vidjeti u tom smislu presude od 8. studenoga 2016., BSH/EUIPO, C-43/15 P, EU:C:2016:837, t. 43. i od 13. prosinca 2017., Telefónica/Komisija, C-487/16 P, neobjavljenu, EU:C:2017:961, t. 84.).

100 No u konkretnom slučaju iz točke 22. pobijane presude proizlazi, a žalitelji to pred Sudom ne osporavaju, da su trajanje upravnog postupka pred Komisijom oni spomenuli tek povodom rasprave pred Općim sudom, objašnjavajući, u odgovoru na pitanje Općeg suda, da ne namjeravaju iznijeti novi žalbeni razlog koji se temelji na povredi načela razumnog roka.

101 Žaliteljima stoga ne može biti dopušteno pred Sudom osporavati trajanje upravnog postupka pred Komisijom.

102 Osim toga, žalitelji griješe kada tvrde da je Opći sud po službenoj dužnosti trebao ispitati trajanje tog postupka (vidjeti po analogiji rješenje od 13. prosinca 2000., SGA/Komisija, C-39/00 P, EU:C:2000:685, t. 45.).

103 Prema tome, treći žalbeni razlog valja dijelom odbaciti kao nedopušten, a dijelom odbiti kao neosnovan.

104 Budući da ni jedan žalbeni razlog koji su žalitelji istakli u prilog svojoj žalbi nije prihvaćen, predmetnu žalbu valja u cijelosti odbiti.

## Troškovi

105 Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika, kad žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima. U skladu s člankom 138. stavkom 1. tog poslovnika, koji se na temelju svojeg članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

106 Budući da žalitelji nisu uspjeli sa svojom žalbom te da je Komisija zatražila da oni snose troškove, potonjima valja naložiti snošenje, osim vlastitih troškova, i troškova Komisije.

107 Osim toga, primjenom odredbi članka 141. stavka 1. u vezi s člankom 184. stavkom 1. Poslovnika, stranka koja povuče tužbu ili zahtjev dužna je snositi troškove ako je to zatražila druga stranka u svojim očitovanjima na povlačenje. Primjenom odredbi članka 141. stavka 4. u vezi s člankom 184. stavkom 1. Poslovnika, ako ni jedna stranka nije tražila naknadu troškova, svaka stranka snosi vlastite troškove.

108 U predmetnom slučaju valja odlučiti da Star Agro snosi vlastite troškove.

Slijedom navedenoga, Sud (deveto vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Žalba se odbija.**

2. **Društvima Agria Polska sp. z o.o., Agria Chemicals Poland sp. z o.o. i Agria Beteiligungsgesellschaft mbH nalaže se snošenje, osim vlastitih troškova, i troškova Europske komisije.**

3. **Star Agro Analyse und Handels GmbH snosi vlastite troškove.**

Potpisi